תלמוד ישראלי לילדים

הדף היומי לילדים

קרן צלר TZALIR FUND
מדינת ישראל משרד החינוך
האגף לתרבות יהודית, יהדות והכלה לשונה
משרד הפנים-שיבות הלאומיות
מיכון בונה עם

סדר קָדָשִׁים | מַסֶּכֶת בְּכוֹרוֹת נ"א- נ"ז
פרשת תולדות | כ"ח בחשון- ד' בכסלו תשפ"ז (14-8 לנובמבר 2026)

איור המחשה שנוצר באמצעות בינה מלאכותית (AI)

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

1. מהו החג המתואר באיור, ובאיזה תאריך עברי הוא חל?
2. באיזו עיר הם נמצאים באיור? ולמה?
3. באיור כולם מביטים לאותו כיוון, לאן?
4. איזה פרט חוזר אצל כמה מהדמויות ומרמז על התרבות שממנה הגיעו?
5. איזה חפץ אינו שייך באיור, לא למסורת שלהם ולא לתקופה?

על המפה | טיילת ארמון הנציב

טיילת ארמון הנציב נמצאת בדרום־מזרח ירושלים, לאורך רכס הר אצל, סמוך לארמון הנציב הבריטי. למעשה, זהו רצף של שלוש טיילות המחוברות זו לזו.

מהטיילות נשקף נוף רחב ומיוחד של העיר העתיקה, הר הבית, הר הזיתים, מדבר יהודה, הרי מואב וחלקים ממערב ירושלים. הטיילות עוברות סמוך ליער השלום וליד קו פרשת המים שבין הים התיכון לים המלח. אחת המסורות המרכזיות של חג הסיגד בישראל מתקיימת במקום, משום שהמקום מאפשר להתכנס יחד ולהביט לעבר ירושלים. מדי שנה מגיעים לשם אלפים מבני הקהילה האתיופית, מתפללים, קוראים מספרי הקודש ומחדשים את הקשר והגעגוע לירושלים. בשנים האחרונות בטיילת מתקיימים מופעי לייזר בשמי ובמרחב ירושלים. ובמהלך החופש הגדול 'פסטיבל אוטואוכל' של עיריית ירושלים.

טיילת ארמון הנציב (Wikipedia, Xavier Gillet, Bordeaux, France)

מן התלמוד

בכורות נ"א, ב'

רבי חנינא הוה רגיל ושקיל ומהדר. חזייה להההוא גברא דהוה קא אזיל ואתי קמיה. אמר ליה: לא גמרת ויהיבת מידעם? ביש! הילכך אין בנו פדוי

דהוה קא אזיל ואתי – שהיה הולך ובא.
לא גמרת ויהיבת – לא החלטת בלב שלם ונתת.
מידעם – דבר / משהו

הסבר: רבי חנינא, שהיה כוהן, היה רגיל לקבל את כסף פדיון הבן מן האב, ואחר כך להחזיר לו אותו במתנה. פעם אחת ראה אדם שהסתובב לפניו שוב ושוב, כאילו הוא מחכה שיחזירו לו את הכסף. אמר לו רבי חנינא: לא נתת את הכסף בלב שלם? זה לא טוב, ולכן אין בנך פדוי.

מי אני?

1. אני חי בתקופת שיבת ציון, לפני יותר מאלפיים שנה.
2. עליתי מבבל לארץ ישראל יחד עם יהודים נוספים.
3. יחד עם נחמיה כינסתי את העם וחידשנו את הברית עם ה'.
4. חג הסיגד מזכיר עד היום את המעמד שקיימנו בימי שיבת ציון.

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	**ניו יורק:**
כניסת שבת: 16:05	כניסת שבת: 16:20
יציאת שבת: 17:19	יציאת שבת: 17:22
ישראל ת"א:	**גרמניה**
כניסת שבת: 16:21	כניסת שבת: 15:50
יציאת שבת: 17:20	יציאת שבת: 17:10

תלמוד

חושבים ב

קוראים שוא

יום א'

דַּף נ"א: לְהַחֲזִיר אֶת הַכֶּסֶף לְאַבָּא

פַּעַם נָעֲרַךְ פִּדְיוֹן הַבֵּן, וְהַכֹּהֵן הִבְחִין שֶׁמִּשְׁפַּחַת הַתִּינוֹק עֲנִיָּה וְחַסְרַת אֶמְצָעִים. לְאַחַר הַפִּדְיוֹן הוּא קָרָא לְאָב בְּצִנְעָה, וְאָמַר לוֹ: יְשַׁר-כֹּחַ שֶׁזִּכִּיתָ אוֹתִי בְּמִצְוָה הַחֲשׁוּבָה, כָּעֵת אֲנִי מַחֲזִיר לְךָ אֶת הַכֶּסֶף.

הַאִם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כָּךְ? הַתְּשׁוּבָה הִיא כֵּן. הָאָב נָתַן לַכֹּהֵן חֲמִישָׁה סְלָעִים, וְאַחַר כָּךְ הַכֹּהֵן רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת אִיתָּם כִּרְצוֹנוֹ, וּלְפִיכָךְ הוּא רַשַּׁאי לָתֵת אוֹתָם בְּמַתָּנָה לְאָבִי הַבֵּן. הַתַּלְמוּד מְסַפֵּר שֶׁרַבִּי חַנִינָא, שֶׁכֹּהֵן הָיָה, נָהַג תָּמִיד לְהַחֲזִיר אֶת כֶּסֶף הַפִּדְיוֹן לְאָבִי הַבֵּן לְאַחַר עֲרִיכַת הַפִּדְיוֹן.

? למה לדעתכם הכהן החזיר את הכסף דווקא בצנעה?

יום ב'

דַּף נ"ב: יְרוּשַׁת בֵּית הַקְּבָרוֹת

כַּאֲשֶׁר אִישָׁה הוֹלֶכֶת לְעוֹלָמָהּ, הַבַּעַל יוֹרֵשׁ אֶת נְכָסֶיהָ.

בַּמִּשְׁנָה הַנִּלְמֶדֶת בְּדַף זֶה אוֹמֵר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה, שֶׁהַיּוֹרֵשׁ קַרְקַע מֵאִשְׁתּוֹ יַחֲזִיר לִבְנֵי מִשְׁפַּחְתָּהּ אֶת מַה שֶּׁיָּרַשׁ, וְהֵם יְפַצּוּ אוֹתוֹ בְּכֶסֶף כְּשֶׁיּוּ הַיְרוּשָׁה שֶׁעָלָיו לְהַחֲזִיר.

מִדּוּעַ הַיּוֹרֵשׁ צָרִיךְ לְהַחֲזִיר אֶת הַיְרוּשָׁה? וְאִם הוּא צָרִיךְ לְהַחֲזִיר - מַדּוּעַ מְשַׁלְּמִים לוֹ עָלֶיהָ?? הֲרֵי מִי שֶׁיּוֹרֵשׁ יְרוּשָׁה הִיא שֶׁיָּכֶת לוֹ! הַתַּלְמוּד מַסְבִּיר שֶׁמְּדוּבָּר בְּמִקְרֶה שֶׁהַבַּעַל יָרַשׁ מֵאִשְׁתּוֹ בֵּית קְבָרוֹת מִשְׁפַּחְתִּי. חַז"ל תִּיקְנוּ שֶׁעָלָיו לְהַחֲזִיר אֶת בֵּית הַקְּבָרוֹת לִבְנֵי מִשְׁפַּחְתָּהּ, כְּדֵי שֶׁהֵם יוּכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ לְהִיקָּבֵר בּוֹ לְצַד אֲבוֹתֵיהֶם.

? למי היה עליו להחזיר את בית הקברות?

יום ג'

דַּף נ"ג: פֵּרוֹת שֶׁהוּקְדְּשׁוּ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ

מָה דִּינָם שֶׁל פֵּרוֹת שֶׁהוּקְדְּשׁוּ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ עוֹד לִפְנֵי שֶׁנֶּחֱרַב? מָה צָרִיךְ וְנִיתְּנוּ לָעֲשׂוֹת בָּהֶם לְאַחַר הַחוּרְבָּן כְּשֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּבָר לֹא קַיָּם? הַתְּשׁוּבָה הִיא שֶׁעַכְשָׁו מִשֶּׁנֶּחֱרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין מַה לַּעֲשׂוֹת בַּפֵּרוֹת הַלָּלוּ, וְהַהֲלָכָה קוֹבַעַת שֶׁעַל הַפֵּרוֹת הַלָּלוּ לְהֵרָקֵב כִּי אָסוּר לְאִישׁ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.

? מה היה אפשר לעשות עם הפירות לפני החורבן, ומה השתנה לאחריו?

יום ד'

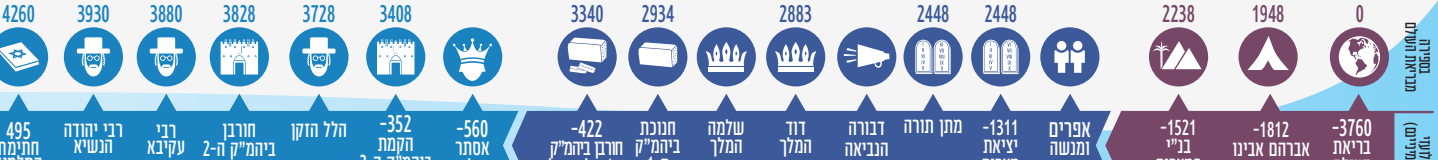
דַּף נ"ד: מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה

כְּשֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם הָיוּ צְרִיכִים לְהַפְרִישׁ מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה מֵהָעֲדָרִים. כָּל עֵדֶר שֶׁנּוֹלְדוּ בּוֹ עֲשָׂרָה וְלָדוֹת, עֲשֶׂרֶת הַוְּלָדוֹת חַיָּבִים בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. אַךְ אִם יֵשׁ לְאָדָם שְׁנֵי עֲדָרִים נִפְרָדִים, וּבְכָל אֶחָד מֵהֶם נוֹלְדוּ תִּשְׁעָה וְלָדוֹת - הוּא פָּטוּר מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה.

לְפִי מַה קוֹבְעִים מַה הוּא עֵדֶר אֶחָד וּמַה הֵם שְׁנֵי עֲדָרִים? הַמִּשְׁנָה בְּמַסֶּכֶת בְּכוֹרוֹת קוֹבַעַת שֶׁאִם יֵשׁ מֶרְחָק שֶׁל שְׁלוֹשִׁים וּשְׁנַיִם מִיל בֵּין הָעֲדָרִים, הֵם נֶחְשָׁבִים שְׁנֵי עֲדָרִים, אַךְ אִם הַמֶּרְחָק בֵּינֵיהֶם פָּחוֹת מִשְּׁלוֹשִׁים וּשְׁנַיִם מִיל, הֵם נֶחְשָׁבִים עֵדֶר אֶחָד.

? מתי שני עדרים נחשבים לעדר אחד לפי המרחק ביניהם?

ישראלים בחברותא

חושבים

יום ה'

דַּף נ"ה: הַיּוֹרְשִׁים וּמְצִוַת מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה

בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה קְמוּ מֵהַ"שִּׁבְעָה" עַל אֲבִיהֶם הַמְנוֹחַ שֶׁהָלַךְ לְעוֹלָמוֹ זָקֵן וּשְׂבַע יָמִים. הָאַחִים הִבִּיטוּ בַּחַוָּה הַחַקְלָאִית הַגְּדוֹלָה שֶׁהוֹרִישׁ לָהֶם אֲבִיהֶם, וְהִתְלַבְּטוּ בַּשְּׁאֵלָה הַאִם הֵם חַיָּבִים אוֹ פְּטוּרִים מִמְּצִוַת מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה?

הַתְּשׁוּבָה הִיא שֶׁבַּשָּׁנָה הַזּוֹ הֵם יִהְיוּ פְּטוּרִים מִמְּצִוַת מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה.

- מַדּוּעַ?

- **מִפְּנֵי שֶׁמִּי שֶׁקָּנָה וְלָדוֹת אֵינוֹ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר אוֹתָם, אֶלָּא רַק מִי שֶׁהַוְּלָדוֹת נוֹלְדוּ אֶצְלוֹ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר אוֹתָם.** הָאַחִים הַיּוֹרְשִׁים נֶחְשָׁבִים כְּמִי שֶׁקָּנוּ אֶת הַוְּלָדוֹת, שֶׁהֲרֵי הֵם נוֹלְדוּ כְּשֶׁהָעֵדֶר הָיָה בְּבַעֲלוּתוֹ שֶׁל אֲבִיהֶם, וְרַק אַחַר כָּךְ הֵם יָרְשׁוּ אוֹתָם.

? מה ההבדל בין מי שקנה ולדות של מי שירש ולדות?

יום ו'

דַּף נ"ו: וְלָדוֹת וְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה

הַקּוֹנֶה וְלָדוֹת פָּטוּר מִמְּצִוַת מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה אוּלָם רַב אַסִי אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי **יוֹחָנָן** אוֹמֵר בַּתַּלְמוּד שֶׁמִּי שֶׁקָּנָה עֶשֶׂר בְּהֵמוֹת מְעוּבָּרוֹת, אֲחֲרֵי שֶׁהֵן תַּלְדָנָה אֶת הַוְּלָדוֹת הוּא חַיָּב לְהַפְרִישׁ מֵהֶם מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. הַהֶסְבֵּר לְכָךְ הוּא שֶׁרַק וְלָדוֹת שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁהֵם נִקְנוּ כְּבָר הָיָה אֶפְשָׁר לְעַשֵּׂר אוֹתָם, פְּטוּרִים מִמַּעֲשֵׂר. אַךְ כָּאן מְדוּבָּר עַל עֶשֶׂר בְּהֵמוֹת מְעוּבָּרוֹת, הַוְּלָדוֹת עֲדַיִן לֹא נוֹלְדוּ וְאִי אֶפְשָׁר לְהַפְרִישׁ מֵהֶם מַעֲשֵׂר. מִקְרָה כָּזֶה שֶׁל קְנִיַּת וְלָדוֹת לֹא פָּטְרָה הַתּוֹרָה מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה.

יום שי

דַּף נ"ז: עוֹר הַבְּהֵמָה

עֵגֶל שֶׁנּוֹלַד יָתוֹם, כְּשֶׁאִמּוֹ כְּבָר הָיְתָה מֻתָּה - פָּטוּר מִמִּצְוַת מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. כָּךְ לוֹמְדִים בַּמִּשְׁנָה בְּדַף זֶה, וְהִיא מוֹסִיפָה, שֶׁרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ חוֹלֵק וְאוֹמֵר: כָּל עוֹד שֶׁהָעוֹר שֶׁל הָאִמָּא קַיָּם, אֵין הוּא נֶחְשָׁב יָתוֹם. לְדַעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מֵאַחַר שֶׁהָעוֹר שֶׁל הָאִמָּא הוּא זֶה שֶׁמְּחַיֶּה אֶת הַוָּלָד, הֲרֵי זֶה נֶחְשָׁב שֶׁהָאִמָּא עוֹד לֹא מֻתָּה כִּי הִיא מְסַיַּעַת לִבְנָהּ לִחְיוֹת, וְלָכֵן הַוָּלָד הַזֶּה חַיָּב בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה.

? במה חולק רבי יהושע על הדעה הראשונה?

חידה!

מעשה שהיה,
בהשמטת רגלו האחרונה
הופך לשמה של אחת המצוות
שמוטלת על פירות וגם על בהמות.

שאלות השבוע

1. **האם מותר לכוהן להחזיר לאבי הבן את הכסף של הפדיון?**
2. **מתי עגל יתום אינו נחשב יתום?**
3. **האם אדם שירש בהמות מאביו צריך לעשר את וולדותיהן?**

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00,
למייל talmudhagrala@talmudisraeli.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.
*בפיקוח רואה חשבון

דבר תורה

אחד הלימודים הגדולים שאנו לומדים מפרשת הברכה של יצחק ליעקב ועשיו, הוא כיצד אנו מתמודדים עם דברים שהולכים לא בדרך המדויקת בה כיוונו או רצינו. יצחק מבקש לברך את עשיו, ובסופו של דבר הברכה מתגלגלת ומגיעה ליעקב. כיצד יצחק מגיב לכך? האם הוא משלים ושמח בכך או מיצר על כך שפספס ולא השיג את שביקש?

הפסוק אותו אומר יצחק, כשהוא מבין את אשר התרחש הוא: "גם ברוך יהיה", המבטא את ההבנה כי הברכות הגיעו בדיוק לאן שהיו צריכות להגיע. יצחק ידע שהברכה אינה תלויה במילים חיצוניות בלבד, אלא בהתאמה הפנימית של האדם לברכה, ולכן השלים עם כך שהברכה הגיעה ליעקב. ברכה אמיתית אינה משהו שמשיגים בכוח, אלא מציאות שאנו צריכים להיות ראויים לה ואז היא תגלגל לידינו.

| חמד של מושג

ביתא ישראל

בֵּיתָא יִשְׂרָאֵל הוא השם שבו נקראת קהילת יהודי אתיופיה. במשך מאות שנים שמרו יהודי אתיופיה על אמונתם ועל מסורת ישראל, גם כשהיו מנותקים מקהילות יהודיות אחרות בעולם. הם שמרו על שבת, חגים, כשרות, תפילה וצום, והעבירו את המסורת מדור לדור. במאה ה־20 עלו רבים מבני הקהילה לישראל, במסעות קשים ומסוכנים, מתוך כמיהה להגיע לארץ ישראל.

תשובות

הציור השבועי

1. **חג הסיגד, החל בכ"ט בחשון.**
2. ירושלים; חג הסיגד מבטא את הקשר והכמיהה לירושלים ולישראל.
3. הר המוריה, מתפללים
4. הבגדים והכיסויים הלבנים, בגדים אתיופיים מסורתיים.
5. הכד היווני העתיק שבין הסלעים משמאל.

חידה

מעשה – מעשר

מי אני

עזרא הסופר

מתפלפלים

בכיתה של יונתן החליטו לציין את חג הסיגד. המורה ביקשה מכל תלמיד להכין משהו על מנהג מיוחד במשפחה שלו. יונתן, שמשפחתו ממוצא אתיופי, יודע הרבה על חג הסיגד, אבל הוא מתבייש, וקשה לו לדבר מול כל הכיתה.

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

האתגר השבועי

חג הסיגד הוא חג שעבר מדור לדור במשך שנים רבות. השבוע בחרו אדם מבוגר במשפחה – סבא, סבתא, דוד או דודה– ושאלו אותו: "איזה מנהג או מסורת היו חשובים במשפחה שלך כשהיית ילד?" מה היה המנהג? האם גם אתם ממשיכים אותו היום?

מן ההיסטוריה | חג הסיגד

חג הסיגד הוא חג עתיק של יהודי אתיופיה, בני קהילת ביתא ישראל. הוא חל חמישים יום לאחר יום הכיפורים. המילה **סיגד** קשורה לסגידה ולהשתחווייה לה'. **זהו יום של צום, תפילה, טהרה והתחדשות, שבמרכזו עומדת חידוש הברית בין העם לה' וקבלת התורה מחדש.** בעבר, ביום הסיגד היו עולים יחד לראש הר גבוה. הכוהנים, הנקראים **'קסים'**, היו נושאים את כתבי הקודש ומתפללים עם הקהל. במהלך הטקס קראו מן הכתובים, הזכירו את מעמד הר סיני ואת הברית עם ה'. לצד חידוש הברית, הסיגד ביטא גם **כמיהה עמוקה לירושלים ולארץ ישראל.** מנהגי החג קשורים גם לסיפורם של **עזרא ונחמיה**, שכינסו את העם בירושלים לאחר שיבת ציון, קראו בתורה וחידשו את הברית עם ה'. כך הפך הסיגד ליום שמחבר בין העבר, התורה והמסורת – לבין התקווה להגיע לירושלים. גם לאחר עליית יהודי אתיופיה לישראל נשמר חג הסיגד. כיום מתקיים הטקס המרכזי בירושלים, **בטיילת ארמון הנציב**, מול הר הבית. בשנת 2008 נקבע הסיגד בחוק כיום חג רשמי במדינת ישראל.

חג הסיגד- מעבודתיו של האמן בני וודו, ארמון הנציב, ירושלים, 2009

מייסד ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
יו"ר חבר הנאמנים: רו"ח חיים פרייליכמן

בחסות קרן צליר TZALIR FUND
talmudisraeli@talmudisraeli.co.il
טל: 03-9250225 פקס: 03-9265608

תלמוד ישראלי